

Betænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af patentloven

og

II. Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter

Betænkning afgivet af erhvervsudvalget den 19. maj 1978.

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med handelsministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Advokatrådet,

Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark – B. F. I. D.,

Danmarks Apotekerforening,

Danmarks retsforbund,

Dansk Forening for Industriens Patentingenører,

Dansk Forening til Fremme af Opfindelser,

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953,

De danske Patentagenters Forening,

Dumex A/S,

Foreningen af tekniske sagsbehandlere ved patentdirektoratet,

Håndværksrådet,

Industrirådet,

Medicinalfabrikken Gea A/S,

MEDIF Medicinimportørforeningen,

Niels Clauson-Kaas' kemiske laboratorium og

Steenstrup, Finn, civilingeniør, København.

Desuden har det skriftlige materiale, der forelå vedrørende udvalgsbehandlingen af lovforslagene i folketingsåret 1976-77, været inddraget i udvalgets behandling.

Udvalgets spørgsmål i folketingsåret 1976-77 samt handelsministerens svar vil tillige med handelsministerens svar i indeværende folketingsår samt hans kommentarer til

nogle af udvalgets henvendelser vil blive optrykt i et særligt bilagshefte.)*

Ad I. Forslag til lov om ændring af patentloven.

A. Tilslutning til konventionerne.

Under behandlingen af lovforslaget er det for udvalget blevet oplyst, at følgende lande har undertegnet og ratificeret Den europæiske Patentkonvention: Belgien, England, Frankrig, Holland, Luxembourg, Schweiz, Sverige og Vesttyskland. Konventionen er trådt i kraft den 7. oktober 1977, og europæiske patenter kan søges fra den 1. juni 1978.

Patentsamarbejdsstraktaten er ratificeret af 18 lande. Den er trådt i kraft den 24. januar 1978 for så vidt angår fase 1 og den 29. marts 1978 for så vidt angår fase 2 og vil begynde at virke fra den 1. juni 1978.

B. Lovforslaget og dets forhold til konventionerne.

Udvalget har konstateret, at en stor del af lovforslagets bestemmelser må betegnes som en samordning af patentretten, hvorved der gennem de internationale patentkonventioner skabes til en vis grad identiske patentlove i de europæiske lande og en forøgelse af retssikkerheden. Der er udsigt til, at alle de 4 nordiske lande vil gennemføre denne samordning, uanset hvorledes de i øvrigt stiller sig til de internationale konventioner, således

*) Se sp.

at det eksisterende nordiske retsfælleskab for nationale patenter stort set kan opretholdes.

Der indgår i harmoniseringen områder inden for patentretten, der vedrører fastlæggelse af, hvad der er patenterbart, vurdering af nyhed og opfindeshøjde, patentrettens omfang og en ensartet bedømmelse af eventuelle ugyldighedsgrunde. Denne forenkling medfører, at ansøgning om patent lettes, at ekspeditionen kan ske hurtigere og ikke mindst, at kvaliteten af de patenter, der udstedes, øges betydeligt. Den retssikkerhed, der skabes, vil kunne medvirke til at fremme udveksling af teknologiske fremskridt.

C. *Specielt om Den europæiske Patentkonvention og Patentsamarbejdsstraktaten.*

Udvalgets flertal bemærker for så vidt angår Den europæiske Patentkonvention, at for patentmyndighederne i de af konventionen omfattede lande vil systemet indebære en betydelig rationalisering, idet nyhedsundersøgelse og patenterbarhedsprøvning foretages centralt, hvorved man undgår det dobbeltarbejde, der hidtil er foregået, fordi disse undersøgelser må gentages i hvert enkelt land, for hvilket patent søges.

Samme formål tjener Patentsamarbejdsstraktaten (P.C.T.), der har fået tilslutning fra en lang række lande, også uden for Europa. Bl. a. ved samarbejde mellem verdens største industrinationer og udviklingslandene kan P. C. T. blive til gavn for de sidstnævnte lande.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) kan herefter tiltræde, at regeringen på Danmarks vegne ratificerer Patentsamarbejdsstraktaten, udfærdiget i Washington den 19. juni 1970, og Konvention om samordning af visse dele af den materielle patentret, udfærdiget i Strasbourg den 27. november 1963, der er omfattet af lovforslaget og ikraftsætter de tilsvarende bestemmelser i forslaget. Handelsministeren har udfærdiget ændringsforslag nr. 2, hvorefter bemyndigelsen er fastlagt i en ny paragraf til lovforslaget.

Et *andet flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) kan tiltræde, at regeringen på Danmarks vegne også ratificerer Den europæiske Patentkonvention, vedtaget i Mün-

chen den 5. oktober 1973, og Fællesskabets Patentkonvention, vedtaget i Luxembourg den 15. december 1975, der er omfattet af lovforslaget og ikraftsætter de tilsvarende bestemmelser i forslaget. Handelsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 3, hvorefter bemyndigelsen er fastsat i en særlig paragraf.

D. *Sprogproblemer.*

Udvalget har særligt drøftet de sprogproblemer, der kan opstå for den mindre industri i forbindelse med Danmarks tiltrædelse af Den europæiske Patentkonvention og Fællesskabets Patentkonvention. Lovforslaget udnytter fuldt ud de muligheder, der er i henhold til Den europæiske Patentkonvention, for at kræve oversættelse af patentansøgningerne og patenterne til dansk.

Det er et flertals (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) opfattelse, at dansk erhvervsliv er tilstrækkelig fortrolig med at arbejde på fremmede sprog gennem dets deltagelse i den internationale samhandel, således at det også vil kunne arbejde med patent-skrifter på fremmede sprog i det omfang, det vil forekomme med hensyn til europæiske eller Fællesskabspatenter. I det omfang, udenlandske patenter er af betydning for danske virksomheder enten her i landet eller i udlandet, må de danske virksomheder også i dag respektere disse patenter, således som de foreligger på de pågældende fremmede sprog.

Handelsministeren har over for udvalget oplyst, at han vil være særdeles positivt indstillet over for tanken om at yde især små virksomheder praktisk eller økonomisk bistand til at afhjælpe eventuelle problemer i forbindelse med oversættelse af patentdokumenter. Der er i 1974 i patentdirektoratet etableret en serviceafdeling, der som en af sine opgaver kan påtage sig overvågning også af udenlandske patentansøgninger og udstedte patenter for dansk industri for derved bl. a. at overvåge de ansøgninger, der måtte have betydning for den enkelte virksomhed. Ovennævnte flertal finder det naturligt, at der ydes en særlig bevilling til den af ministeren nævnte økonomiske bistand, således at den forventede vækst i antallet af ansøgnin-

ger og patenter med virkning for Danmark følges op af patentdirektoratets serviceafdeling for at tilbyde en udvidet overvågningsbistand til interesserede virksomheder. På denne måde vil især de mindre virksomheders sprogproblemer kunne finde sin løsning.

E. Tillægspatent.

Lovforslaget indebærer, at adgangen til tillægspatent afskaffes. Nogle erhvervsorganisationer har over for udvalget udtrykt betænkeligheder i den anledning og har foreslået, at tillægspatentordningen opretholdes. Med hjemmel i patentlovens § 7 kan der i dag meddeles tillægspatent på en opfindelse, der udgør en videreudvikling af den tidligere opfindelse. I det nordiske udredningsarbejde, der er gået forud for det foreliggende lovforslag, er man indstillet på at ophæve tillægspatentordningen, bl. a. fordi den har været meget ringe benyttet, og fordi man ønsker en forenkling af patentsystemet.

Udvalget har endvidere fået oplyst, at der blev udstedt 20 tillægspatenter i 1977 ud af de i alt 2.097 udstedte patenter. Heraf kunne langt størstedelen være meddelt som selvstændigt patent.

Da lovforslagets § 1, nr. 2 (§ 2) desuden indebærer, at en patentansøgning ikke længe skal have opfindeshøjde i forhold til indholdet af en tidligere indleveret ansøgning, og da forslaget til en ny § 6 endvidere åbner adgang til, at en ansøger kan påberåbe sig prioritet fra sin egen tidligere ansøgning her i landet, finder udvalget ikke, at der er behov for fortsat at have en tillægspatentordning.

F. Beskyttelsen af opfinderens ejendomsret.

På foranledning af en henvendelse fra Dansk Forening til Fremme af Opfindelser har udvalget drøftet muligheden for at udstrække beskyttelsen af opfinderens ejendomsret ud over den i det givne lovforslag indeholdte i form af en tilføjelse til lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter manglende angivelse af opfinderen i en patentansøgning medfører, at denne betragtes som ikke indgivet. Foreningen har over for udvalget begrundet sit ændringsforslag med, at der i henhold til Patentsamarbejdsstraktatens artikel 4 på en international ansøgning skal angives bl. a. op-

finderens navn, såfremt den nationale lovgivning i mindst én af de designerede stater kræver, at disse oplysninger meddeles samtidig med indleveringen af en national ansøgning. Foreningen har endvidere anført, at undladelse af at iagttage denne forskrift ikke betyder, at en ansøgning skal afvises eller anses for tilbagetaget, hvorfor konsekvensen skulle være, at en ansøger, der indleverer en P. C. T.-ansøgning, kunne undlade at angive opfinderens navn indtil tidspunktet for påbegyndelsen af den nationale behandling, hvilket kunne føre til, at opfinderen holdes i uvidenhed indtil 2½ år om, at hans opfindelse er søgt patenteret.

Konsekvensen af at indføre en bestemmelse som foreslået af opfinderforeningen ville imidlertid være, at også danske ansøgninger, der er indleveret uden angivelse af opfinderen, først anses for indgivet, når denne oplysning foreligger, hvilket vil medføre en åbenbar risiko for, at opfinderen kommer til at miste rettigheder.

Dette må sammenholdes med, at der kan være undskyldelige årsager til, at en sådan oplysning ikke er medsendt. Man må dernæst gå ud fra, at formmangler som den nævnte søges rettet snarest muligt af den patentmyndighed, der modtager den pågældende internationale ansøgning.

Hertil kommer, at det ifølge det for udvalget oplyste er uforeneligt med Patentsamarbejdsstraktatens artikel 11, stk. 3, at indføje en bestemmelse som den foreslåede, og endelig yder patentlovens §§ 9 og 15 en god beskyttelse for opfinderen. Udvalget finder herefter ikke, at der bør indføres en regel i lovforslaget som foreslået af opfinderforeningen.

G. Omvendt bevisbyrde.

Advokatrådet, De danske Patentagenters Forening og Industrirådet har foreslået, at der i patentloven indføres en regel om omvendt bevisbyrde i retssager, der føres på grundlag af patenter på fremgangsmåder til fremstilling af nye produkter. Man har henvist til, at en tilsvarende regel skal gælde for Fællesskabspatenter i henhold til artikel 75 i Fællesskabets Patentkonvention.

Handelministeren har over for udvalget oplyst, at en tilsvarende regel udgik af de finske, norske og svenske patentlove ved den

nordiske patentlovsrevision i 1976, og at spørgsmålet på ny har været overvejet på nordisk plan på foranledning af den nævnte artikel 75, men at man var enige om ikke at indføre en bestemmelse som den foreslåede.

Udvalget kan tilføje, at retstilstanden her i landet som hovedregel må være som fastsat i Fællesskabets Patentkonventions artikel 75, men finder ikke, at dette bør komme til udtryk i en udtrykelig bestemmelse.

Væsentligst er det imidlertid, at det med retsplejelovgivningens grundsætning om den frie bevisbyrdefordeling ikke er nødvendigt eller ønskeligt med en ufravigelig bevisregel i patentloven for disse tilfælde. Man bør ikke uden tvingende grunde gribe ind i domstolens frihed til bevisbedømmelse og derved tillægge en bestemt kategori af opfindelser en særlig beskyttelse. Det må antages, at de danske domstole under de i artikel 75 angivne forudsætninger vil komme til samme resultat med hensyn til bevisbyrdefordelingen hvis sagens genstand er et dansk patent.

H. Lægemedelpatent.

Spørgsmålet om indførelse af adgang til patent på lægemidler har i særlig grad haft udvalgets opmærksomhed, idet der i nogle henvendelser har været argumenteret for vedtagelse af lovforslaget med mulighed for at opnå sådanne patenter, mens andre stærkt har frarådet, at man på nuværende tidspunkt indfører adgang hertil, og at Danmark benytter sig af den mulighed, der består i henhold til Den europæiske Patentkonventions artikel 167 og Strasbourgkonventionens art. 12 for at tage forbehold mod indførelse af patent på lægemidler.

Det er over for udvalget oplyst, at der ikke er mulighed for at tage forbehold i forbindelse med tilslutning til Fællesskabets Konvention, der dog først ventes at træde i kraft om en årrække. Udsættelse i henhold til Europapatentkonventionen kan udstrækkes til 10 år, der under ganske særlige omstændigheder kan forlænges med 5 år. Et forbehold skal dog tages tilbage, så snart forholdene tillader det.

Lægemedler er medicinske præparater, dvs. kemiske stoffer og blandinger heraf, der har en terapeutisk eller profylaktisk virkning. Derimod er kirurgiske instrumenter o. lign. ikke lægemidler i patentlovens forstand, og

de kan frit patenteres. Endvidere vedrører det gældende forbud mod patent på lægemidler alene midlet som sådant, mens der frit kan meddeles patent på fremgangsmåder til fremstilling af lægemidler. Det har i en årrække været praksis, at der meddeles patent på fremgangsmåder, uanset om de ikke i sig selv opfylder patentbarhedsbestemmelserne, men det fremstillede stof dog er nyt. Ved denne praksis ydes der en patentbeskyttelse, der ligger ret nær den beskyttelse, der opnås ved det egentlige stofpatent.

Inden for EF-landene er det kun Danmark, der har et udtrykeligt forbud mod lægemiddelpatent, og i Sverige har man vedtaget at give mulighed for stofpatent på lægemidler fra den 1. juni 1978.

Mod indførelsen af patent på lægemidler er det anført, at et sådant patent vil kunne være til skade for det danske samfund, fordi muligheden for fremstilling af konkurrerende, billigere lægemidler bortfalder, hvis man her i landet ikke fortsat kan udvikle nye fremstillingsmetoder til produktion af kendte lægemidler.

Endvidere er der henvist til, at en del af dansk medicinalindustri vil miste eksportmuligheder, bl. a. fordi man ikke for tiden er i stand til at gennemføre egentlig forskning med henblik på udvikling af lægemidler som sådanne. Man behøver derfor en vis tid til omstilling af produktionen.

Udvalget har været indstillet på at løse disse problemer for medicinalbranchen ved at udnytte muligheden for forbehold i henhold til Den europæiske Patentkonvention.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis, centrum-demokraternes, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af handelsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet har den opfattelse, at Danmarks specielle erhvervsstruktur med mange små og mellemstore virksomheder gør, at tilslutning til E. P. C. vil virke uheldigt.

Mindretallet skønner, at den gevinst, de store erhvervsfirmaer vil kunne opnå, ikke

opvejes af den gene, det vil medføre for de mindre.

Mindretallet har konstateret, at tilslutning for enkelte brancher som f. eks. medicinalindustriens mindre firmaer vil medføre en katastrofe.

Fællesmarkedspatentet er endnu ikke administrativt af betydning, og mindretallet finder derfor, at en tilslutning hertil ikke er påkrævet på nuværende tidspunkt.

En ratifikation af Strasbourgkonventionen af 1963 ville umuliggøre en opretholdelse af forbudet mod patentering af lægemidler og næringsmidler. Mindretallet kan derfor ikke stemme for en ratifikation af denne konvention.

Patentsamarbejdstraktaten udfærdiget i Washington den 19. juli 1970 indebærer en reel rationalisering af arbejdet med at nyhedsundersøge patentansøgningerne.

Mindretallet kunne derfor have stemt for en ratifikation af PCT, hvis ministeren havde fjernet de til fase 2 knyttede paragraffer i lovforslagets pkt. 15.

Mindretallet mener, at det er et statsretligt problem, om ikke de i lovforslagets pkt. 15 (PCT-kapitlet) indeholdte paragraffer indebærer en afgivelse af beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, og som derfor også kræver kvalificeret flertal i henhold til grundlovens § 20.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder, at der bør afsættes yderligere tid til en grundig gennemarbejdning af følgerne af en dansk tilslutning til Den europæiske Konvention, herunder mulighederne for overgangsordninger med hensyn til stofpatent. Så længe dette ikke har kunnet ske, kan mindretallet ikke medvirke til ratifikation af denne konvention.

Herefter indstiller mindretallet lovforslaget til *vedtagelse* med de af handelsministeren under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af handelsministeren under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Ad II. Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.

Et *flertal* (socialdemokratiets, fremskridtspartiets, venstres, det konservative folkepartis, centrum-demokraternes, det radikale venstres, kristeligt folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

til

I. Forslag til lov om ændring af patentloven

Af *handelsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Lawaetz (FP), Askjær Jørgensen (FP) og Naueryby (FP)):

Til § 1

1) I nr. 6 ændres ordene

»§ 8 affattes således:« til:

»Foran § 8 udgår kapitelnummeret og kapiteloverskriften, og § 8 affattes således:«.

Ny paragraf

2) Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 01.

Patentsamarbejdstraktaten udfærdiget i Washington den 19. juni 1970 og Konvention om Samordning af visse Dele af den materielle Patentret udfærdiget i Strasbourg den 27. november 1963 kan ratificeres på Danmarks vegne.«

Af *handelsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Dorte Bennedsen (S), Tove Lindbo Larsen (S), Lerke (S), Lissa Mathiasen (S), Poul Nielson (S), Westh (S), Ellemann-Jensen (V), Jeppe Kristensen (V), Kjellaard (KF), Melchior (CD), Bolvig (RV) og Inger Stilling Pedersen (KrF)):

Ny paragraf

3) Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 02.

Den europæiske Patentkonvention vedtaget i München den 5. oktober 1973 og Fællesskabets Patentkonvention vedtaget i Luxembourg den 15. december 1975 kan ratificeres på Danmarks vegne.«

Bemærkninger

Til nr. 1.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Dorte Bennedsen (S) fmd. Tove Lindbo Larsen (S) Lerke (S) Lissa Mathiasen (S)

Poul Nielson (S) Westh (S) Bolvig (RV) Ellemann-Jensen (V) Jeppe Kristensen (V)

Kjelgaard (KF) nfmd. Melchior (CD) Inger Stilling Pedersen (KrF) Lawaetz (FP)

Askjær Jørgensen (FP) Nauerby (FP) Ole Olsen (SF) Kaj Hansen (DKP)

Partierne DR, VS og EP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Til nr. 2 og 3

Formålet med ændringsforslagene er i selve loven at fastlægge omfanget af den bemyndigelse, der gives regeringen til at ratificere de af lovforslaget omfattede 4 internationale patentkonventioner.